

Екстер'єрні показники потомства вівцематок асканійської каракульської породи залежно від віку

Анотація. Вивчено екстер'єр ярок, одержаних від вівцематок асканійської каракульської породи 1,2-10 – річного віку. Встановлено, що вівцематки усіх вікових категорій спроможні мати добре розвинене потомство з екстер'єром, характерним для тварин певного віку.

Ключові слова: репродуктивний вік, екстер'єр, вівцематки.

Abstract. ALLA P. KITAEVA, LILIA V. KREMENCHUK, LYUDMILA A. TARASENKO studied the ewes exterior obtained from ewes of Askanian Caracul breed at 1,2-10 years age. It has been found that ewes of all ages are able to have a well-developed offspring with the exterior characteristic for animals of a certain age.

Key words: reproductive age, exterior, ewes.

**А. КИТАЄВА,
Л. КРЕМЕНЧУК,
Л. ТАРАСЕНКО,
ТВПШТ ТВПШТ**

Конституція і екстер'єр – важливі складові у комплексній оцінці тварин. Вівці з різним екстер'єром, зазвичай, відрізняються й різними рівнем та характером продуктивності. Тому використання екстер'єрних особливостей ягнят набуває особливої актуальності при удосконаленні технології виробництва продукції вівчарства й продовженні продуктивного віку вівцематок.

У зв'язку з цим метою нашої роботи було вивчення екстер'єру ягнят, одержаних від вівцематок асканійської каракульської породи різного репродуктивного віку.

Матеріал і методика досліджень. Лінійний ріст ярок у постнатальному онтогенезі вивчали на 10 групах вівцематок каракульської породи по 20 голів у кожній. До першої групи були віднесені вівцематки, які ягнилися у віці 1,2 роки, до 2-10-ї груп відповідно до віку у ягніннях. Вівцематки 1-ї групи були віднесені до раннього, 2-ї групи до загальноприйнятого, 3-5-ї до середнього, 6-10-ї до старшого репродуктивного віку. Екстер'єр вивчали за І. А. Чижик [5] шляхом взяття промірів статей тіла ярок у такі вікові періоди як: при народженні та у віці 4, 9, 12 місяців. Одержані результати опрацьовували методом варіаційної статистики за Н. А. Плохинським [4].

Проміри ярок, одержаних від вівцематок різного репродуктивного віку свідчать про деяку їх відмінність (табл.1.)

Так, більш високоногими народжувалися ярки,

Рецензенти: 1 – докт. с.-г. наук **Гіль М.І.** (МНАУ);

2 – докт. с.-г. наук **Нежлудченко Т. І.** (ХДАУ)

Проміри ярк при народженні залежно від віку матерів, см ($\bar{X} \bar{X} \pm S \bar{x} \bar{x}$) Таблиця 1

Проміри	Репродуктивний вік матерів			
	ранній	загально-прийнятий	середній	старший
	(n = 10)	(n = 15)	(n = 35)	(n = 58)
Навкісна довжина тулуба	28,50±0,62	28,06±0,67	33,67±1,22***	30,13±0,69
Висота в холці	36,35±1,2***	36,60±0,56***	25,40±0,71	36,31±0,65***
Висота в крижах	39,20±0,87	38,06±0,56	39,49±0,67	38,12±0,65
Глибина грудей	14,50±0,31	15,33±0,41	16,42±0,55**	16,27±0,79
Ширина грудей	10,15±0,29	12,20±0,32^^^	12,61±0,39***	12,21±0,32
Обхват грудей	46,15±0,82	47,63±0,54	50,60±1,41***	44,71±0,55
Ширина в маклоках	7,32±0,12^^	6,80±0,13	7,17±0,22	7,16±0,17
Ширина в сідничних горбах	4,35±0,15	4,40±0,13	4,58±0,19	4,29±0,14
Обхват п'ястка	6,41±0,10	6,23±0,14	6,64±0,10*	6,28±0,15

Примітка: рівень достовірності різниці порівняно з потомством матерів: середнього віку: * - $P \geq 0,95$; ** - $P \geq 0,99$; *** - $P \geq 0,999$; раннього та загальноприйнятого віку: ^ - $P \geq 0,95$; ^^ - $P \geq 0,99$; ^^ - $P \geq 0,999$;

Таблиця 2
Проміри ярк 4-місячного віку залежно від віку матерів, см ($\bar{X} \bar{X} \pm S \bar{x} \bar{x}$)

Проміри	Репродуктивний вік матерів			
	ранній	загально-прийнятий	середній	старший
	(n = 10)	(n = 15)	(n = 35)	(n = 58)
Навкісна довжина тулуба	58,75±0,56	57,30±0,98	62,55±1,26 **	60,36±0,74
Висота в холці	53,63±1,07	55,40±0,36	57,42±0,61**	56,25±0,64
Висота в крижах	55,90±0,98	57,56±0,41	60,18±0,67**	58,60±0,61
Глибина грудей	24,25±0,27	24,50±0,30	26,72±0,45***	26,40±0,50
Ширина грудей	14,50±0,17	15,85±0,33^^	17,64±0,34***	16,15±0,3
Обхват грудей	65,00±0,87	64,20±1,10	67,74±1,28*	64,32±0,88
Ширина в маклоках	11,30±0,31	10,76±0,22	11,45±0,23*	11,09±0,40
Ширина в сідничних буграх	5,30±0,14	5,50±0,14	5,58±0,14	5,74±0,14
Обхват п'ястка	6,62±0,15	7,20±0,14**	6,44±0,17	6,85±0,26

Примітка: рівень достовірності різниці порівняно з потомством матерів: раннього і загальноприйнятого віку: ^^ - $P \geq 0,99$; середнього віку: * - $P \geq 0,95$; ** - $P \geq 0,99$; *** - $P \geq 0,999$;

Проміри статей тіла ярок 9-міс. віку залежно від репродуктивного віку матерів, см ($\bar{X} \pm S^{xx}$)

Проміри	Репродуктивний вік матерів			
	ранній	загально-прийнятий	середній	старший
	(n = 10)	(n = 15)	(n = 35)	(n = 58)
Навскісна довжина тулуба	55,30±0,48	57,33±0,89	59,40±1,08**	58,16±0,71
Висота в холці	57,65±1,01	60,16±0,32	61,72±0,54***	72,69±0,66
Висота в крижах	60,55±0,95	59,33±0,69	64,43±0,47***	62,05±0,63
Глибина грудей	25,95±0,39	25,46±0,27	28,00±0,39***	28,31±0,44
Ширина грудей	16,40±0,24	16,63±0,26	18,72±0,36***	18,06±0,33
Обхват грудей	66,65±1,00	66,90±0,82	69,56±0,54**	66,35±0,83
Ширина в маклоках	12,40±0,20^^^	11,33±0,19	11,88±0,44	11,54±0,40
Ширина в сідничних горбах	6,00±0,10	6,00±0,12	6,32±0,11*	6,35±0,10
Обхват п'ястка	6,90±0,13	7,73^^^±0,12***	6,98±0,15	7,29±0,11

Примітка: раннього і загальноприйнятого віку: ^^ - $P \geq 0,999$; середнього віку: * - $P \geq 0,95$; ** - $P \geq 0,99$; *** - $P \geq 0,999$;

одержані від матерів раннього, загальноприйнятого і старшого віку. За промірами навскісної довжини тулуба, глибини, ширини та обхвату грудей і обхвату п'ястка ярки, одержані від матерів середнього віку, переважали своїх ровесниць від матерів іншого віку. Ця перевага за навскісною довжиною тулуба становила порівняно з ярками, одержаними від матерів раннього. За глибиною і шириною грудей ця перевага була над ярками від матерів раннього віку, а за обхватом грудей перевага була над ярками, одержаними від матерів раннього і старшого віку.

За обхватом п'ястка ярки від матерів середнього віку переважали ровесниць, одержаних від матерів загальноприйнятого віку.

Ярки від матерів раннього і загальноприйнятого репродуктивного віку не мали істотних відмінностей за промірами статей тіла, крім ширини в маклоках, яка була більшою у потомства матерів раннього віку.

Отже ярки, одержані від вівцематок різного віку народжуються добре розвиненими. У 4-міс. віці більш високі показники були за тими промірами, які в ембріональний період мали нижчу швидкість росту.

Ярки від матерів середнього репродуктивного

віку за більшістю промірів статей тіла переважали ярки, одержаних від матерів раннього, загальноприйнятого і старшого віку (табл. 3).

У ярок, одержаних від матерів раннього і загальноприйнятого репродуктивного віку, істотних відмінностей за промірами статей тіла не встановлено, крім висоти в холці, ширини в маклоках й обхвату п'ястка. За висотою в холці і обхватом п'ястка, ярки, одержані від матерів загальноприйнятого репродуктивного віку, переважали своїх ровесниць від матерів раннього віку відповідно, але поступалися їм за шириною в маклоках.

Ярки, одержані від вівцематок середнього репродуктивного віку у 12-міс.віці мали вищі показники лінійної оцінки статей тіла, ніж потомство вівцематок іншого віку (табл.4).

Так, ярки, одержані від вівцематок середнього репродуктивного віку, переважали своїх ровесниць матерів раннього репродуктивного, загальноприйнятого і старшого віку, за навскісною довжиною,

Перевага над ярками, одержаними від вівцематок раннього, загальноприйнятого і старшого віку була також за висотою в холці.

Крім того, ярки, одержані від вівцематок раннього репродуктивного віку мали більшу ширину

Проміри ярк 12-міс. віку залежно від репродуктивного віку матерів,
см ($\bar{X} \pm S^{xx}$)

Проміри	Репродуктивний вік матерів			
	ранній	загально- прийнятий	середній	старший
	(n = 10)	(n = 15)	(n = 35)	(n = 58)
Навскісна довжина тулуба	57,90±0,46	59,80±0,86	62,19±1,00	60,72±0,75
Висота в холці	60,70±0,86	62,13±0,28	64,27±0,49	62,95±0,80
Висота в крижах	62,00±0,86	62,53±0,22	67,67±0,5	64,64±0,72
Глибина грудей	27,45±0,34	27,33±0,24	29,81±0,39	29,53±0,37
Ширина грудей	17,55±0,24	17,96±0,28	19,85±0,35	19,11±0,29
Обхват грудей	68,95±1,03	69,26±1,01	73,17±1,20	68,86±0,80
Ширина в маклоках	13,50±,20	12,43±0,12	13,03±0,15	12,56±0,20
Ширина в сідничних горбах	6,70±,11	7,00±0,08	6,81±0,11	6,86±0,09
Обхват п'ястка	7,55±0,12	8,3±0,12	7,50±0,14	7,77±0,11

в маклоках, ніж одержані від вівцематок загальноприйнятого репродуктивного віку. Потомки вівцематок середнього репродуктивного віку за шириною в маклоках переважали ровесниць, одержаних від вівцематок загальноприйнятого репродуктивного віку.

За шириною в сідничних горбах перевагу мало потомство вівцематок загальноприйнятого репродуктивного віку, але статистично вірогідною вона була над ярками, одержаними від вівцематок раннього репродуктивного віку. Обхват п'ястка був більшим у ярк, одержаних від вівцематок загальноприйнятого репродуктивного віку.

Висновки

1. Вівцематки раннього і старшого репродуктивного віку спроможні мати міцне, добре розвинене потомство з пропорційним розвитком усіх статей й гармонійною будовою тіла.

2. Відмінності за лінійною оцінкою екстер'єру ярк, одержаних від матерів різного віку, незначні й зумовлюються індивідуальними особливостями

тварин. Яркі в процесі онтогенезу мають міцну конституцію і екстер'єр, характерний для молодняку асканійської каракульської породи.

ЛІТЕРАТУРА

1. **Басовський М. З.** Розведення сільськогосподарських тварин .- Біла Церква, 2001.- С. 67-91
2. **Свечин К. Б.** Индивидуальное развитие сельскохозяйственных животных . - К.: Урожай, 1976. - 288 с.
3. **Сербина В. О.** Особливості росту і розвитку молодняку овець різних типів тілобудови . // Вівчарство: міжвід. темат. зб.- Херсон, 2011. - Вип. 36.- С. 61 - 71.
3. **Плохинский Н. А.** Руководство по биометрии для зоотехников .- М.: Колос, 1969.- 256 с.
5. **Чижевський І. А.** Конституція і екстер'єр сільськогосподарських тварин.- Л.: Колос, 1979.- 2-е изд. перераб. и доп. - 376 с.